

Denne artikel er publiceret i det elektroniske tidsskrift

Artikler fra Trafikdage på Aalborg Universitet

(Proceedings from the Annual Transport Conference
at Aalborg University)

ISSN 1603-9696

www.trafikdage.dk/artikelarkiv

CBlog – et grænseoverskridende logistiksamarbejde

*Claus Schmidt, cs@soenderjylland.dk
Udviklingsråd Sønderjylland*

*Lars Dagnæs, lad@force.dk
FORCE Technology*

Abstrakt

Grænsen mellem Sønderjylland og Slesvig-Holsten er i dag Danmarks vigtigste port for godstransport med bil og bane. I takt med væksten i Danmarks internationale samhandel op gennem det 20' århundrede er transport er logistikerhvervet i Region Syddanmark vokset. I Tyskland er transport og logistik udpeget som et væksterhverv. Der er en tæt forbindelse mellem transport og logistikvirksomheder nord og syd for grænsen. CB-log, Cros Border Logistics, er udviklet som et 3 årigt projekt med sigte på at Region Slesvig og Region Syddanmark udvikles som en samlet grænseoverskridende logistikregion. En række forskellige aktiviteter har skullet sikre, at der gennem den 3 årige projektperiode fra 2009 til 2012, er skabt grundlag for den fortsatte udvikling af transport og logistik som en samlet styrkeposition for CB-log regionen. Hovedaktiviteterne i projektet har været:

1. Analyse – 2. Projektudvikling og vidensoverførsel – 3. Synliggørelse og markedsføring – 4. Dansk-Tysk tænketank.

Projektet afsluttes efteråret 2012 og det etablerede netværk videreføres af UdviklingsRåd Sønderjylland og WIREG1. De vigtigste resultater fra CB-log projektet har været:

- Først og fremmest er "CB-log" etableret som logistikregion og samarbejdsforum internt i regionen
 - Samlet datamateriale om regionen og dens udviklingspotentiale
 - Udvikling af de grænseoverskridende netværk i regionen
 - De mange aktiviteter har synliggjort "grænseoverskridende transport og logistik" som udviklingspotentiale
 - Ny markedsføringsplatform for CB-log regionen
 - En struktur for det fortsatte samarbejde
 - Konkrete innovationsprojekter på vej
-

¹ WIREG: Wirtschaftsförderungs- und Regionalentwicklungsgesellschaft Flensburg/Schleswig

Baggrund

Grænsen mellem Sønderjylland og Slesvig-Holsten er i dag Danmarks vigtigste port for godstransport med bil og bane. I takt med væksten i Danmarks internationale samhandel op gennem det 20'århundrede er transport og logistik erhvervet i Region Syddanmark vokset. I Tyskland er transport og logistik udpeget som et væksterhverv. Der er en tæt forbindelse mellem transport og logistikvirksomheder nord og syd for grænsen. Til trods for den betydelige samhandel over grænsen og en lang tradition for netværk og samarbejde mellem danske og tyske transport- og logistikvirksomheder, har det formaliserede samarbejde hen over grænsen om udvikling af en fælles klyngeorganisation i regionen været beskedent. Og virksomhederne har kun i særdeles beskedent omfang anvendt f.eks. uddannelsestilbud i regionen på tværs af grænsen. Heri må der samlet forventes at ligge et betydeligt udviklingspotentiale ikke alene for regionen, men for virksomheder og institutioner i de transportkorridorer, som betjenes af CBlog-regionen.

Ministerpræsident i Slesvig-Holsten, Peter Harry Carstensen, og Regionrådsformand i Region Syddanmark, Carl Holst, tog i 2007 initiativ til at udpege en række fyrtårnsprojektet for udvikling på tværs af grænsen. Transport og logistik var et af områderne.

CBlog projektet

CB-log, Cros Border Logistics, er udviklet som et 3 årigt projekt med sigte på at Region Slesvig og Region Syddanmark udvikles som en samlet grænseoverskridende logistikregion. En række forskellige aktiviteter har skullet sikre, at der gennem den 3 årige projektperiode fra 2009 til 2012, er skabt grundlag for den fortsatte udvikling af transport og logistik som en samlet styrkeposition for CBlog regionen.

Cross-border logistik regionen (CB-log regionen) omfatter på dansk side hele Region Syddanmark. På den tyske side omfatter den det område, der er støttet af projektmidler fra INTERREG 4a , bestående af kredsene Nordfriesland, Slesvig-Flensborg og Rendsborg-Ekernförde, såvel som de kredsfrige byer Flensborg, Neumünster og Kiel. Det samlede område dækker et areal på 18.788 km² og huser 2.240.920 danskere og tyskere. Den danske og den tyske del af CB-log regionen har stort set samme inbyggertal.

Figur 1. CB-log regionen

Projektets 4 hovedaktiviteter fremgår af nedenstående figur 3.

Figur 2. Aktiviteter i CB-log projektet

Aktivitet I. Analyse af CB-log regionens udviklingspotentialer

Analysen blev rapporteret i rapporten "En grænseoverskridende logistikregion, Crosborder Logistics".

Analysen sammenstillede et samlet datasæt og en beskrivelse af regionens transport og logistikerhverv på såvel den danske som den tyske side.

Overordnet pegede analysen på CB-log som en væsentlig korridor for international godstransport. Dette understøttes f.eks. af følgende nøgletal:

- Ca. 2.000 logistik- og transportvirksomheder
- 40.000 medarbejdere inden for transport og logistik
- Ca. 70 % af international gods til og fra Danmark med bil
- Godsomsætning over regionens havne 37,5 mio. tons

International godstransport med lastbil spiller en vigtig rolle i regionen, over 70 % af international godstransport med enhedslastbærer til/fra regionen sker med lastbil. Jernbanen tegner sig for 17 %. Den største del, hele 74 %, er transittransport, dvs. varer der kommer fra Skandinavien med retning mod Middel- og Sydeuropa eller kommer tilbage derfra og altså ikke har oprindelse fra Danmark.

Samlet udgør godstransporterne til, fra og gennem regionen et betydeligt volumen.

Tabel 1. Godstransport med enhedslastbærere i 2008

Mio. tons (2008)	Lastbil	Tog	Cont./Ro-Ro	I alt	Transitandel i DK	
					Lastbil	Tog
CB-Log Region						
Grænsetrafik	23,7	6,2		29,9	2%	74%
Færgetrafik Esbjerg			1,9	1,9		
Færgetrafik Fredericia og Aabenraa			0,6	0,6		
Færgetrafik til og fra Kiel	1,8	-	1,5	3,3		
I alt	25,5	6,2		35,7		
Benchmark med andre regioner						
Øresundsregionen	8,2	5,0	1,4	14,6	26%	91%
Færgehavne i Nord- og Midtjylland	4,2	-	4,5	8,7	21%	-
Femern Bælt	7,9	-		7,9	34%	-

Der

CB-log regionen indeholder et vigtigt udviklingspotentiale som logistikregion. Her er kompetente transport- og logistikvirksomheder, det gælder både virksomheder, som udbyder et bredt spektrum af transport og logistikydelser, og specialiserede virksomheder. Allerede i dag fungerer regionen som nordeuropæisk drejeskive mellem Skandinavien og Central- og Sydeuropa. Hertil kommer, at CB-log regionen fungerer som bagland for Hamborg Havn, der er en global drejeskive for containeriseret gods.

Der er i regionen også talrige mindre speditors- og vognmandsvirksomheder. Mange fungerer som underleverandører i forhold til regionens større virksomheder. Disse virksomheder er således allerede i dag aktive i det logistiske netværk i regionen. Ved siden af den store del af transport- og logistikvirksomheder, er der dog også en del industri- og handelsvirksomheder, som selv har etableret distributionscentre i regionen, fx value-adding-reseller (VAR) eller som value-adding-distributor (VAD).

Infrastruktur

Regionens rolle som nordeuropæisk drejeskive for transport og logistik understøttes af en veludbygget infrastruktur inden for alle transportformer. Det overordnede vejnet i regionen har generelt en god kapacitet. Der er dog flaskehalse primært i form af kødannelse eller træg trafikafvikling ved spidsbelastningsperioder.

Hovedbanerne på jernbanenettet er dobbeltsporede med undtagelse af to korte delstrækninger i Syddanmark. Udover de to enkeltsporede strækninger på hovedbanenettet, udgør jernbanebroen ved Rendsborg over Kielerkanalen også en flaskehals.

Der er i CB-log regionen 61 havne, mange heraf er små eller mellemstore havne. 3 af havnene i regionen spiller særligt en rolle som omladepunkt for godstransport, det er havnene Kiel, Fredericia og Esbjerg. Alle 3 havne har udviklet strategiske koncepter for den fortsatte udvikling. De tre havnes strategiplaner peger fremad og vil udvikle deres konkurrenceevne gennem forbedring af havneanlæggernes kapacitet og bedre udstyr til håndtering af godset.

Strategiske muligheder og udfordringer for logistikbranchen i CB-log regionen

Samlet pegede analysen på tre vigtige fokusområder for regionens transport og logistik:

1. Både Danmark og Slesvig-Holsten har veludviklede landbrugssektorer, det har også betydning for de internationale transporter til og fra regionen.
2. Et andet fokusområde er vedvarende energi grundet de mange virksomheder i regionen inden for dette område.
3. Endeligt er der i regionen mange internationale distributionscentre for handels- og industrivirksomheder. Regionens nærhed til Hamborg Havn betyder, at varer via globale varestrømme ledes ind i regionen i containere over Hamborg. I CB-log regionen bliver godset fra containerne pakket ud, oplageret og konsolideret i nye kundetilpassede distributionskanaler.

Nedenstående tabel giver et overblik over specielle styrker i CB-log regionen og identificerer strategiske indsatsområder, der er vigtige for videreudviklingen af regionens konkurrenceevne.

Tabel 2. Styrkepositioner og strategiske indsatsområder for CB-log

Logistikbranchen i CB-Log regionens særlige styrkepositioner (kritisk masse, viden og potentiale)	Bud på CB-Logs strategiske indsatsområder for under- og udbygning af styrkepositioner
<u>Værdiskabende distributører (value-adding distributors)</u> – mange virksomheder der bl.a. gennem centraliserede lager- og terminalfunktioner konsoliderer varestrømme og udfører variantskabende funktioner (e.g. slutmontage, sam- og ompakning, etikettering, kundespecifik konfigurerings af software, toldbehandling)	<u>Kompetencer og medarbejderkvalifikationer</u> – udvikle faglige og generelle kompetencer og viden på alle uddannelsesniveauer
<u>Forsyningskæder med specialisering</u> – stor andel af logistikfunktioner og infrastruktur koncentreret inden for en række vigtige forsyningskæder: kølede og frosne fødevarer, højt forarbejdede industrielle produkter, sværgods specielt inden for vedvarende energisektoren	<u>Samarbejde i forsyningskæder</u> – anvende og understøtte nye logistikkoncepter (CMO, VMI, QR, ECR, CPFR)
	<u>Teknologianvendelse</u> – anvendelse af nyeste IKT løsninger samt førende teknologi som understøtter stærke forsyningskæder
	<u>Nye konkurrenceparametre</u> – støtte udvikling af Green Logistics, CSR m.v. for enkelte virksomheder og forsyningskæder
	<u>Infrastruktur</u> – sikre udbygning af infrastruktur med særligt sigte på vej- og baneanlæg, terminaler og lagerfaciliteter

Aktivitet II. Projektudvikling og videnoverførsel

Grundlaget for denne aktivitet har i meget høj grad været de centrale konklusioner fra analysefasen, nemlig de særlige styrkepositioner og udviklingsmuligheder for CB-log regionen.

I projektperioden, er der gennemført et stort antal netværks- og konferenceaktiviteter mm. Generelt har der været en betydelig opbakning fra regionens erhverv og øvrige erhvervsfremmeaktører til de gennemførte aktiviteter. Som eksempel på netværksaktiviteter i projektperioden kan nævnes:

- 'Tag der logistik': åbent-hus arrangement hos logistikvirksomheder
- 'Windlog': konference om logistik med fokus på sværgods i vindmølleindustrien
- Intermodal transport (kombineret vej-, bane-, søtransport): arrangementer, møder og projektudvikling om muligheder for udvidet brug af kombitransport i grænseregionen
- Infrastrukturudvikling: tysk-dansk infrastrukturudvikling
- Elektromobilitet: projektudvikling om elektriske arbejdskøretøjer (renovationskøretøjer, etc.) og tysk-dansk samarbejde
- "Logistik goes IT": messe med præsentation af løsninger
- "PEAK OIL", konference om betydning af stigende oliepriser for logistikken
- Netværksarrangementer og seminarer med forskellige faglige temaer:
 - RFID udviklingstendenser
 - Energieffektivisering i køleforsyningskæden
 - Værdiskabende distributører ('value-adding distributors')

I efteråret 2011 blev der gennemført et særligt udviklingsprojekt med sigte på at identificere og projektmodne konkrete ideer, som kunne udvikle CB-log regionen og virksomhederne her. Der blev nedsat 4 projektgrupper med i alt 65 deltagere. De fire projektgrupper fremgår af nedenstående tabel ..

Tabel 3. Oversigt over de 4 arbejdsgrupper til udvikling af konkrete dansk-tyske projekter

Gruppe	Vision
I. Kompetencer og medarbejderkvalifikationer	En grænseoverskridende logistikregion med ét fleksibelt arbejdsmarked med kompetente danske og tyske medarbejdere
II. Samarbejde i forsyningskæder	CB-log regionens rolle som porten til Skandinavien og Europa styrkes gennem udvikling af nye og innovative logistikløsninger på tværs af værdikæden
III. Teknologianvendelse – Nye konkurrenceparametre / teknologianvendelse	CB-Log regionens virksomheder blandt de mest konkurrencedygtige baseret på innovativ og grænse-overskridende anvendelse af nye konkurrenceparametre samt ny teknologi fra leverandører i og udenfor regionen
IV. Infrastruktur	En sammenhængende barrierefri infrastruktur i Jyllands Korridoren mellem Danmark og Tyskland, for Transportformerne: vej, bane, sø og luft

Samlet førte projektet til udvikling af 13 konkrete projektideer, hvoraf 4 allerede nu er modnet og igangsat. Tabel 4. Viser en oversigt og status for de 13 udviklede projektideer.

Tabel 4. Oversigt over dansk-tyske projekter udviklet i CB-log

Dansk-Tysk projekter	Grøn Modnet Projektidé og igangsat	Gul Modnet Projektidé	Rød Ikke modnet Projektidé
1. Fælles dansk-tysk uddannelse i Supply Chain Management		●	
2. Fælles dansk-tysk kurser for operationelle medarbejdere (gaffelstabler, lastsikring, EU chaufføruddannelse)		●	
3. Dansk-tysk markedsføring af transport-uddannelse overfor de unge (spil/konkurrence, Tag der Logistik, uddannelsesmesse)	●		
4. Markedsføring af regionens uddannelsesstilbud på tværs af grænsen (brochure, indsamling af Best Practice Cases)	●		
5. Jobbørs med rådgivning		●	
6. Innovativ logistikkoncept; Etablering af todfri oplagring		●	
7. VMI – fleksibel		●	
8. Grøn Transportlogistik			●
9. Online Info System – ledige rastepladser			●
10. Fælles Strategisk Transport Grundlag			●
11. Udbygning af kombiterminaler	●		
12. Dansk-Tysk Erhvervsområde	●		
13. Effektiv udnyttelse af eksisterende transportveje		●	

Aktivitet III. Synliggørelse og markedsføring

Analysen var også grundlaget for arbejdet i denne aktivitet. På grundlag af analysen blev der i 2011 udviklet en samlet markedsføringsstrategi for CB-log regionen.

Markedsføringen indeholdt følgende aktiviteter.

- Udvikling af et samlet markedsføringsmateriale (plancher og messestand samt brochurer og foldere om regionen)
- Messedeltagelse
- Udvikling af en markedsføringsplatform på internettet: www.cb-log.dk

Aktivitet IV. Dansk-tysk tænketank

I projektet blev der etableret en dansk –tysk tænketank med ca. 50 medlemmer fra industri, uddannelse og forskning, myndigheder og organisationer. Som det fremgår af nedenstående tabel, har der været en meget tung repræsentation af virksomhedsmedlemmer i tænketanken.

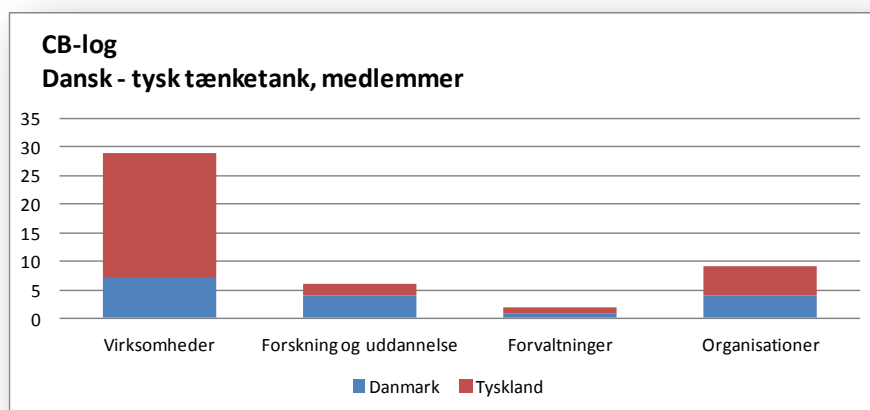
Tænketanken har holdt 10 møder gennem 2009 – 12

Temaer for møderne har bl.a. været:

- CB-log regionens udviklingspotentiale
- Analyse af regionen
- Uddannelse
- Grænseoverskridende arbejdsmarked og kvalifikationer
- Klyngearbejde
- Idegenerering og projektudvikling

Tænketanken har været en meget central del af projektet, først og fremmest har den sikret en forankring af projektets aktiviteter og udviklingsprojektet hos regionens aktører og interessenter. Herudover har tænketanken bidraget til en kvalitativ udvikling af de projektideer og aktiviteter iøvrigt, der er udviklet gennem projektperioden.

Figur 3. Sammensætningen af den dansk-tyske tænketank

Resultater og videreførsel

Først og fremmest har CBlog projektet skabt en fælles referencegrundlag og en struktur på tværs af den dansk-tyske grænse som forudsætning for samarbejdet. Det datamateriale, der er indsamlet i projektets analysefase har været en vigtig forudsætning herfor.

Projektet har videre betydet, at CB-log regionen nu er markedsført og etableret som en grænseoverskridende logistikregion. Dette er understøttet af, at projektets mange netværksmøder og andre aktiviteter har betydet, at de grænseoverskridende netværk i regionen er blevet udviklet gennem perioden.

Derudover har 65 nøglepersoner, nord og syd for grænsen gennem workshops og møder i CB-Log-netværket skabt nye projektideer der vil kunne projektmodnes i de kommende år.

Projektet afsluttes efteråret 2012 og det etablerede netværk videreføres af UdviklingsRåd Sønderjylland og WIREG². Et konkret eksempel på aktiviteter, det allerede nu er besluttet at fortsætte, er en fælles dansk-tysk markedsføring af CBlog regionen materialiseret ved projektets hjemmeside: www.cb-log.dk der sommeren 2012 er lanceret i en ny version med afsæt i projektets markedsføringsstrategi. Det er videre besluttet, at der fortsat gennemføres netværksmøder og faglige arrangementer. Endeligt må en række af de projektideer, der er udviklet i projektet, forventes at blive omsat i konkrete udviklings- og samarbejdsprojekter i de kommende år.

² WIREG: Wirtschaftsförderungs- und Regionalentwicklungsgesellschaft Flensburg/Schleswig